

ชื่อวิทยานิพนธ์	การศึกษาการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหาร จังหวัดสงขลา
ผู้วิจัย	นายอำร รอดคำ ปีการศึกษา 2551
ปริญญา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขายุทธศาสตร์การพัฒนา
สถานที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.บัญชา สมบูรณ์สุข
กรรมการที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุเทพ ทิพย์ธารา

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหาร (2) ศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหาร (3) ศึกษาปัญหาและสาเหตุของปัญหาการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหาร (4) เสนอแนะยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหาร โดยกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย กลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ คือ สมาชิกวิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหารที่มีรายชื่ออยู่ในแบบคำขอจดทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชน ใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เนื่องจากสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในแต่ละอำเภอ มีลักษณะทางปัจจัยพื้นฐาน และสังคม ที่ใกล้เคียงกัน โดยในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างอำเภอ 1 อำเภอ จากอำเภอทั้งหมดในจังหวัดสงขลา ด้วยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นอำเภอหาดใหญ่ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามแบบมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า Pearson's Correlation และ Chi-square กลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ ผู้นำกลุ่มวิสาหกิจ กลุ่มละ 1 คน จำนวน 9 คน ศึกษาโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก นำมาเรียบเรียงและสรุปประเด็นเกี่ยวกับ ปัญหา สาเหตุในการตัดสินใจร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

ผลการวิจัยพบว่า (1) ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนแปรรูปอาหาร จังหวัดสงขลา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกรายด้านสมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีส่วนร่วม ในด้านการศึกษาศักยภาพของวิสาหกิจชุมชน การจัดทำแผนปฏิบัติงานด้านการดำเนินงานตามแผน และการติดตามประเมินผล สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง (2) ปัจจัยพื้นฐานและปัจจัยทางสังคมที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน พบว่า อายุ รายได้ของครอบครัว การรับข่าวสารเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน

จากสื่อสิ่งพิมพ์ การอบรม ดูงาน ความรู้ความเข้าใจในหลักการวิสาหกิจชุมชน การนับถือศาสนา มีความสัมพันธ์ กับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วน ขนาดของครอบครัว การรับข่าวสารเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน จากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อบุคคล ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในทุกด้าน (3) ปัญหาอุปสรรค ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน พบว่า สมาชิกไม่เห็นความสำคัญของขั้นตอนการดำเนินงาน ศักยภาพของวิสาหกิจชุมชน ข้อมูลยังไม่เป็นปัจจุบัน ไม่ครอบคลุม ขาดความรู้ทักษะในการศึกษาศักยภาพ การจัดทำแผน การดำเนินงาน การติดตามประเมินผล ไม่ทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงาน และไม่ได้นำผลการประเมินมาปรับปรุงการปฏิบัติงาน สำหรับข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้ ควรให้เจ้าหน้าที่ทำความเข้าใจให้สมาชิกเห็นความสำคัญของการศึกษาศักยภาพ ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้ ฝึกทักษะ ในเรื่องการศึกษาศักยภาพ การจัดทำแผนการดำเนินงาน การติดตามประเมินผล จัดให้มีการศึกษาดูงานวิสาหกิจที่ประสบความสำเร็จ ใช้วิธีการสื่อสารที่เหมาะสมกับสมาชิก และควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน (4) เสนอแนะยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วม คือยุทธศาสตร์ พัฒนาการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม พัฒนาการจัดทำแผนปฏิบัติงาน การสร้างศักยภาพในการทำงานเป็นทีม การสร้างแรงจูงใจในการมีส่วนร่วม และการสร้างจิตสำนึกในการมีส่วนร่วม

Thesis Title : A Study of Member's Participation in the Operation of Food-Processing Community Enterprises in Songkhla Province.

Researcher : Mr. Thaworn Rattanaphan **Academic year** 2005.

Degree : Master of Arts Program **in** Development Strategy.

Thesis advisors : 1. Associate Professor Dr.Buncha Somboonsook
2. Assistant Professor Sutep Tiptara

Abstract

The objectives of this research were (1) to study the levels of member's participation in the operation of food-processing community enterprises, (2) to study economic and social factors in relation to the said participation, (3) to study problems and their causes regarding the participation referred to, and (4) to suggest a strategy for the participation in question. The sample of the quantitative research consisted of the members of food-processing community enterprises who were listed in the forms for registration as community enterprises. Cluster random sampling was applied, as the members of the community enterprises of each district were similar in basic and social factors. For this research, the researcher randomly sampling, Hatyai District being the district for the sample. The research instrument was a structured questionnaire. The data analysis made use of frequency, percentage, mean, standard deviation, Pearson's correlation, and chi-square. The sample for the qualitative research consisted of one leader of each enterprise group, for a total of nine individuals. The method of study was in-depth interview, from which the data were compiled and summed up for issues concerning problems and causes of decisions made by community-enterprise members for participation in the operation of community enterprises.

The research findings were as follows. (1) The levels of participation by the members of the community enterprises in the operation referred to were moderate as a whole. By individual aspects, the said participation was at a moderate level for these aspects: study of potentials of community enterprises, operational-plan making, plan implementation, and monitoring and evaluation. (2) Regarding basic and social factors related to the participation in question, the factors of age, family income, access to information about community enterprise from printed media, training and study tour, knowledge and understanding of community-enterprise principles,

and religious adherence related to the said participation at the .05 level of statistical significance, while the factors of family size and of access to information about community enterprise through electronic and personal media did not relate to the participation in any aspect of the operation in question. (3) The community enterprise members' problems and obstacles regarding the said participation were as follows. The members did not realize the importance of the operational procedures. Potential-wise, the community enterprises carried outdated and incomprehensive data. There was a lack of knowledge and skills regarding study of potentials, operational-plan making, and monitoring and evaluation. Operational data and information were not known, and evaluation results were not used for operational improvement. The following suggestions were made. Officials concerned should make members see the importance of a study of potentials. Training courses should be held to provide knowledge and skill training concerning study of potentials, operational-plan making, and monitoring and evaluation. A study tour of successful enterprises should be arranged. Communication techniques appropriate for members should be used. The community should take part in date updating. (4) The suggested strategy for participation involved the following: development of participatory learning, development of operational-plan making, building teamwork potential, creation of incentives for participation, and establishing a sense of participation.